

Наши специјални извештаји

Код румунског краља

Букурешт, 11. октобра.

По свршеном митингу на којем је донета одлука да Румунија има ступити у рат против Аустрије, отишли су у двор Таке Јонеску и Нику Филипеску. Краљ је примио вође удружене опозиције. Разговор је текао бурно. Филипеску је рекао Краљу врло знамените и карактеристичне речи. Не зна се шта је краљ одговорио. У Румунији се очекују важни догађаји.

Мих.

Велики дани

Србија је доживела величанствен моменат! Њој је учињена та част, да се ратиште пренесе на Балкан. Она је проглашена за главног противника. На Балкану, у срцу Шумадије има да се одлучи: бити ли не бити не само српског народа већ и светског престижа Германа, којем они теже.

Жртве, које наша мала земља има да поднесе огромне су; отпор који се од ње тражи надчовечански је. Али, има ли кога ко не верује у нашу готовост на жртве и нашу моралну и физичку снагу? Не! И наши непријатељи који нас под тако повољним приликама за њих нападају, одају при знање и нашој храбрости и нашој решености.

Србија већ двадесет и два дана јуначки одолева надмоћнијем и спремнијем непријатељу на северу и петнајест дана одбија непријатеља на истоку. Само то, па је довољно да се Србија одужи својим савезницима, које заједничко дело зове хитно на Балкан. Али, Србија даје и више. Она је још недирнута војнички и способна да сачека савезничку помоћ и крене напред. На то је решен сваки српски војник.

— Код нас је добро. Нек се одрже само они на северу — одговара јунак са источног фронта.

— Пребацићемо ми Швабу поново преко Саве и Дунава. Нека се само одрже они на Пироту и Зајечару — одговара јунак са северног фронта.

У тим одговорима лежи сведочанство о високом моралу наших армија. Војска са таквим моралом може само побеђивати.

И док Србин одолева над-

моћнијем непријатељу, дотле хиљаде транспортних бродова, пуних савезничких војника, журно плове по Средоземном и Црном Мору за Балкан. Сто хиљада Француза већ се храбро боре у Македонији и бележе победе. Педесет хиљада Франко-Енглеза већ су у Солуну. Још сто педесет хиљада храбрих Француза и неодржљивих Енглеза журе за Балкан.

А тамо, на узбурканом Црном Мору, штићени са осамдесет ратних бродова и два дредноута црноморске руске флоте, пева 150.000 руских војника „Боже царја храни“. Руска инвазија у издајничку Бугарску тек што није започела...

Србија је доживела величанствен моменат. Велики дани, велики по критичности, остаће у историји европског рата *Славни Српски Дани*. Доцнија поколења дичиће се овим мучним и претешким данима које наша генерација преживљује.

РЕГИСТАР

У најгорем положају
У кафани седи повеће друштво чаршиџија и разговара о — литини. То је сада важнија тема за многе но ратиште.

— Од како не почеше кажњавати имам вересију хиљаду динара — вајка се један галантерист.

— Ич ти не давам на креду. Не мож ме ники натера да давам на вересију — љути се касацин.

— Море лако је узма. Ја сам на најгорим мукама. Обријох цео Ниш чабе. Молим вас, дође човек, седне, обрије се, па и поврти банку. Ја немам кусур и сад можете појмити моје муке — цвили берберин.

Руска помоћ

— Изјава једног политичара. —

Ниш, 15. октобра.

Имали смо прилике да разговарамо са једном мекродавном личношћу, која нам је на питање како стоји са руском помоћи против Бугарске, одговорила овако:

„Не желим да будем индискретан, и зато вам не могу саопштити никакве појединости. Али у једно будите уверени и Ви и Ваши читаоци: руска ће помоћ бити и брза и довољна“.

Дезертирање Бугара

7000 бугарских војника [у Румунији —

Атина 8. октобра.

Из Букурешта јављају да је наступило јако дезертирање бугарских војника чим је Русија објавила рат Бугарској. Рачуна се да на румунској територији има до сада око 7000 бугарских војника, који су тамо пребегли.

Руска офанзива

Напредовање руске војске.

Ниш, 14. октобра.

Јуче је стигао извештај из Лондона, да Руси нису предузели генералну офанзиву, коју су припремили, али су ипак успешно напредовали у Галицији. Последњих дана Руси су напредовали 40 километара а сада се налазе на 90 километара испред Лавова.

Буна у Аустро-Угарској

— Словени се буне. —

Ниш, 15. октобра.

„Опинион“, који нам је стигао данас из Солуна доноси овај телеграм!

Рим, 4. октобра.

Словени у Аустро-Угарској побунили су се. Многобројна хапшења извршена су.

Морал српске војске

Признање аустријске штампе

Букурешт, октобра

Аустријски листови саопштавају, да је морал српских трупа јединствен у погледу чврстине. Тако дописник „Нове Сл. Пресе“ Рода-Рода пише, да је имао разговор са заробљеним српским војницима, који су му одлучно одговорили: „Србију никада нећете покорити“.

Тражи се одмах стан са три собе, кујном и осталим за отменију породицу.

Понуде на Уредништво „Новости“, 107 2—3

Мобилизација студената у Русији

Нови резервни официри.

Петроград, окт.

Студенти руских универзитета распоређени су по војеним училиштима да се тамо у најкраћем року спреме за официре. Студенти техничких и медицинских факултета изузети су за своје струке.

Епизоде

Јунаци

Срео сам рањенике. Ова преплашена позадина, која је почела стаклене излоге ограђивати дрвеним изложима, постала ми је одвратна. Прилазим јунацима да разговарам.

— Са ког фронта долазиш?
— Са бугарског,
— Како је тамо?

— Море, не мож' Бугари ништ' да учине. Налећу ко и преклане, ама им ич не помаже. Нек и они горе на северу, одрже па ће све добро да испадне — одговара с уверењем јунак.

— А ти?
— Ја одозго?
— Како је тамо?
— Код нас добро. Да оим „рогоњама“ — тако наши војници називају Немце због шлемова — није великих топова, одавна би се они купали у Дунаву. Ама и за то ће се пронаће лек — одговара јунак са севера.

Или - или

Румунски национални задаци

Букурешт, 9. окт.

Под горњим насловом, на водном месту, крупним словима „Адеверул“ доноси чланак, који, у очи сутрашњег великог националног збора на коме има да се алармира цела Румунија, довољно рељефно показује стање духова у Букурешту. Он гласи:

Нису прошле ни неколико недеља од почетка рата — има отада 16 месеци — а Румунија је, од неутралних држава, алармирала цео свет да има да оствари национални идеал и да не мисли остати неактивна у погледу на овај идеал.

Маркантне личности, између којих и присталице садашње владе, пошто су сондирале диспозиције „одговорних фактора“, отишле су у Рим и Париз где су дошле у контакт са званичним представницима и органима јавности, тврдећи да је Румунија одлучна да испуни свој историјски задатак.

Данас, после 16 месеца рата, после толико повољних прилика, пропуштених захваљујући нерасудној и кукавичкој политици, ми смо опкољени, изоловани од остале Европе, са Бугарском, која је, десеткована у току два рата, ушла данас у трећи рат ради испуњења својих идеала, док је Румунија, у овом немоћном чекању, на граници дефинитивне пропасти, у опасности да проигра не само своју будућност, него и своју територију и своју политичку независност.

Расуло прети свим Румунима. Само влада наставља да тражи ћутање и потчињавање свих политика, коју више нико не зна.

Кроз усне г. Николе Филипеска, две странке, за којима стоје сви Румуни с ове и с оне стране Карпата, прекинуле су јуче сваку солидарност са овом владом, одбацили су њену кукавичку политику према румунском идеалу и према судби малих балканских народа, наших савезника.

Нека се зна и у земљи и у румунским крајевима с оне стране границе, нека знају сви они који очекују да Румунија с чашћу испуни свој задатак, да је букурешка влада изолована од народа и да борба за њено збацивање треба да претходи румунском народном рату.

Она је знала да је Бугарска од августа 1914 године савезник Немачке и ипак је овластила Берлин, да изјави у Софији како Бугарска има од стране Румуније одрешене руке према Србији!

Одбила је да се удружи са нашим савезником, Грчком, да спречи бугарску мобилизацију — и своје одбијање саопштила је Софији!

Час дефинитивног рашчишћавања положаја Румуније куцнуо је и земља има да испоручи овој влади: или нека заштити опстанак Румуније, или нека одмах иде!

Милутина Ускоковић

У уторак је дошао из Куршумлије у Прокупље, а у среду у 1 сат по подне удавио се у Топлици. Тако гласи извештај о смрти Милутина Ускоковића.

Примам казну на коју ме је отаџбина осудила, иако сам невин. Нека она буде срећна и нека се спасе. Тако гласе његове последње речи у писму које је оставио иза себе.

Оне трагично звоне, ове речи тако недовољне и тако мутне. Оне не задовољавају болно љубопитство његових пријатеља и казују само да им је претходно један велики унутарњи бол, бол који је био јачи од животног упорства и толико јак да је само у овако очајном гесту могао наћи израза.

Ко ана! У дане кад је потребно имати и сувише нерава на усправљене главе носити живот и пркосно примати све његове терете, Ускоковићени осетљиви живци можда нису били кадри да истрају у том надчовечанском напону. Под теретом, који притискује цео овај народ, они су прели пре но што им је било додељено, јер су можда хтели да приме на себе и туђ део. Не реците да је то била слабост; можда је то била храброст.

Оставимо историји да каже своју реч о његовим делима. Ми зажалимо за човеком који је подлегао једној трагедији, за животом који је можда изискивао од себе више но што је био кадар.

Репортер

Министарска седница. Јуче по подне одржана је важна министарска седница.

Савез Земљорадничких Задруга. Канцеларија и магацини Савеза Земљорадничких Задруга премештају се у Крушевац и Краљево.

Отварање кафана. Услед потребе одобрено је да кафане, које су се затварале преко дана по наредби Државног Одбора за сузбијање заразе, могу бити отворене цео дан.

Трговачка комора. Трговачка комора преместила се у Косовску Митровицу.

Продаја шећера и соли. Савез Земљорадничких Задруга продаје шећер по 1-30 дин. и со 0-90 дин. по килограму.

Време. По извештају у целој Србији падала је јака киша. У Нишу је прекинута око пола ноћи падао град.

Захвалност

Првог дана чим дођох у VII. резерв бојницу, имао сам прилику да чујем од болесника многу похвалну реч о госпођи управника исте болнице, уваженог г. Д-р. Станише Симића резерв. санит. капет. I. кл. И ваиста нисам морао дуго чекати, па да се и сам лично уверим о племенитости и милосрђу многопоштоване г-ђе Симићке. — Сама лично обила-

зила је г-ђа Симићка многобројне павиљоне и бараче болничке; пуне и препуне болесника, пазићи при том да ли свуд влада примеран ред и чистоћа и дајући сваком том приликом, болесницима разноврсне понуде.

Сматрајући ово за узвишено дело, које треба да служи свакој Српкињи за пример; тим више што г-ђа Симићка својом лепом речи уме и труди се од срца, да сваком болеснику олакша бол у колико је могуће мислим, да би се огрешио о своју савест, кад се племенитој г-ђи не бих захвалио јавним путем на учињеним добротинама; што са овим од свега срца и чиним.

Исто тако заслужује сваку похвалу и вредни г. Д-р Чацкин који се увек неуморно труди, да својим знањем и трудом што више користи допринесе српској држави, лечећи успешно и предано оболеле војнике.

Ја посебно дугујем вечиту благодарност г. Д-р Чацкину, што ме је излечио од трбушног тифуса, улажући око тога

многo свој драгоцени труд и лекарско знање, ради чега и њему у исто време изјављујем своју срдечну захвалност.

Чедомир Мисаљевић
обвезник комор. депоа-ђак.

Ратна пошта

Радојна Петровићка, забавица из Београда, кућа Урошевића, станица Параћин, моли сваког ко зна да је извести о Емилији Јовановићевој, забавици у Београду, која је тако остала за време евакуације из Београда.

3-6

Ђорђе М. Тановић, канд. медицине моли свакога који би шта знао о његовим родитељима, који су з. о. м. избегли из Рипња, да му јави на адресу Санитетски воз бр. 5—Ниш станица.

3-3

Драгутин Станковић бравар, из Београда са станом на дорћолу моли сваког оног, ко зна што о његовој породици жени деци и ташти, нека јави на адресу Драг. Станковић поднар. III жел. чете.

3-3

Нова Трајковић, кокарски трговачки помоћник код Нишке Трговачке Банке, поднаредник ратне је и налази се у 8. резервној болници соба бр. 28—Ниш.

НАЈНОВИЈЕ ВЕСТИ

(ИЗВЕШТАЈИ КРАЉ. СРП. ПРЕСБИРО-А)

Северо-западни фронт

Крушевац, 12. октобра

10. октобра

Огорчене борбе водиле су се између Мораве и Млаве на линији село Ракинац—Бело Паланково.

Непријатељ је био успео да овлада нашим положајима, али су снажним против-нападом наших трупа сви ти положаји повраћени и непријатељ одбијен са великим губитцима. На левој обали Мораве и на Колубари борбе се воде на линији Велико Орашје—Паланка, северно од Аранђеловца—Лазаревац. На Дрини није било промене.

11. октобра

На простору између Мораве и Млаве, и на левој обали Мораве, воде се огорчене борбе. Положаји прелазе из руку у руке.

Крушевац, 13. октобра

12. октобра

Између Мораве и Млаве водиле су се јаке борбе целог дана и сви су непријатељски напади били одбијени.

Огромни немачки губитци

Крушевац, 12. октобра

Немачки заробљеници ухваћени на фронту између Мораве тврде да су немачке трупе на тој страни имале страховите губитке. Просечно за последња три дана губитци су 40—50 људи на чету, т. ј. око 20 од сто. Јадан баварски батаљон потпуно је уништен.

Источни фронт

Крушевац, 12. октобра

10. октобра

Источно од Књажевца упорни непријатељски напади на наше положаје остали су сви без успеха. У правцу Св. Никола непријатељ је нападао на наше положаје, на линији село Мирковци—положај Дренова Глава, село Вртошци. Борба је била нарочито чворна према Дриној Глави. Непријатељ је одбијен на целом фронту код Дренове Главе. Његови су губитци огромни, о чему сведочи велики број лешева и разбацана спрема војника. Према исказима заробљеника остао је само још по један официр на батаљон.

11. октобра

Источно од Књажевца борбе се продужују код Крајева Села, на линији Краљево Село—Селачица—положај Црни Врх. Непријатељ је непрестано нападао знатном снагом и био успео да овлада положајем Црни Врх, против-нападом наших трупа тај је положај повраћен. После тога опет је настала огорчена борба на правцу Миџор—Бабин Зуб—село Мирковци. Наше су трупе потисле непријатеља на Бабином Зубу.

У новим областима ситуација је непромењена.

Крушевац, 13. октобра

12. октобра

На правцу Св. Никола одбијена су два јака непри-

јатељска напада од Дречиновца, јужно од Горње Каменице. Западно од Крајевог Села и на левој обали Нишаве воде се врло упорне борбе.

Нове области

Крушевац, 12. октобра

10. октобра

Наше и савезничке трупе држе положаје код Криволака, одакле наступају ка Штипу. Сем тога држе положаје на десној обали Вардара, према Велесу и положај непосредно иза Скопља.

Крушевац, 13. октобра

12. октобра

Нема никаквих значајнијих промена.

Пораз Бугара

Крушевац, 12. октобра

Дознајемо да су француске трупе у Македонији свуда сузбиле Бугаре који у нареду беже према Штипу. Код Власине и Врање ситуација се поправила у нашу корист. Прибој је у нашим рукама. Мисли се да ће кроз дан два и Врање бити ослобођено и да ће Бугари бити сузбијени на целој линији.

Руска акција противу Бугарске

Крушевац, 12. октобра

Руска флота пришла је Варни и успешно је бомбардује.

Руске армије на путу су за Бугарску.

СА СТРАНИХ ВОЈИШТА

Француско војиште

Париз 15. октобра

Званични коминике од 14. октобра у 11 сати ноћу. — Источно од Ренса Немци су обновили на фронту пољског добра Маркизе код Прона своје нападе, употребљавајући у великим количинама загушљиве гасове. Французи су постигли да се успешно заштите против облака од гасова, који су долазили с непријатељских линија. Немачки су напади били одлучно сломијени пешадијском и артиљеријском ватром. Непријатељ је свуда одбијен. Водиле су се живе борбе ручним гранатама гранатама код Вил сир Турб.

ПОСЛЕДЊИ ИЗВЕШТАЈ „НОВОСТИМА“

Колико има савезника у Солуну

Букурешт, 9. октобра.

Кореспондент Рајтерове Агенције из Рима телеграфисао је, како саопштава бечка „Сидславише Кореспондент“ да је у Солун искрцано 100.000 Англо-Француза.

Ова бечка Агенција демантујући тврђење Рајтеровог кореспондента, вели да до 30. септембра у Солун није искрцано више од 40.000 људи.

Цакле и сами Аустријанци признају да је до 30. септ. искрцано 40.000 савезника у Солун. Како је овада прошло петнаест дана и како је искрцавање троструко убрзано од тог доба, то значи, баш кад би се пошло и од ове аустријске цифре, да данас има у Македонији 150.000 савезника најмање.

Овај број је најбоље јемство за скори најповољнији преокрет на нашем фронту према Бугарској, у толико прешто овај број сваком даном живи и правилно расте.

Савезничка акција на Балкану

Рим, 6. октобра.

„Месађеро“, претресајући питање да ли англо-француска експедиција на Балкану одговара ситуацији, вели да и ако има сигурне изјављивања, ипак због деликатности питања, не може да буде индискретан.

Ипак можемо поуздано тврдити, вели лист, да ће ефекти интервенције потпуно одговарати потребама Србије и да чини реалну помоћ за дефинитиван успех.

Више од 300.000 људи, од којих 100.000 Француза и 200.000 Енглеза, чини прву експедицију, а у случају потребе послат ће још војске.

Важно је приметити да трупе које су искрцане у Солуну, нису употребљаване на Галипољу где се борбе настављају по старом стратешком плану који није измењен. Само је један мали део узет од трупа што се налазе у Средоземном и Јеђејском Мору, а друге трупе су узете из француских и енглеских континенталних резерви, које се неупотребљано шилу.

Тако савезничка интервенција на Балкану прећи да постане највећа опасност за аустро-немачко-бугарски план.

Енглеска, која овом предузећу придаје највећи значај, изјавила је да тријумф одлука још није дошао; можда ће и Грчка притећи у помоћ Русији, а није искључена ни директна интервенција Италије.

Из Париза јављају да ће комбиноване савезничке операције почети у одређен дан. На мору, енглеска флота бомбардоваће бугарску и турску јеђејску обалу.